DOI

Abdumajidov I.Q.
Farg‘ona viloyati Farg‘ona tuman 2-son kasb-hunar maktabi yoshlar bilan ishlash bo‘yicha direktor o‘rinbosari

GLOBALLASHUV JARAYONIDA O‘QUVCHILARNI MAFKURAVIY TAHDIDLARDAN HIMOYA QILISH

Annotatsiya
Maqolada globallashuv jarayonida o‘quvchilar ongi va tafakkuriga xavf tug‘dirayotgan tahdidlar ilmiy, nazariy va pedagogik usullar va texnologiyala asosida tahlil qilib berildi.
Kalit so‘zlar: *Globallashuv, tahdid, ma’naviy tahdid, kiberterrorizm, ommaviy madaniyat.*

PROTECTING STUDENTS FROM IDEOLOGICAL THREAT IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION

Annatation
In the article, threats to students' consciousness and thinking in the process of globalization were analyzed on the basis of scientific, theoretical and pedagogical methods and technologies.
Key words: *Globalization, threat, moral threat, cyber terrorism, popular culture.*

Bugungi globallashuv jarayonida insoniyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi tubdan o‘zgarib ketdi. Bu o‘zgarishlar natijasida bir qator dolzarb ahamiyatli, ta’sir doirasi jahon hamjamiyatini qamrab olgan, bashariyatning kelajakdagi ijtimoiy taraqqiyotini belgilab berayotgan muammolar vujudga keldi. Bu muammolar insoniyatning global muammolari deb ataladi hamda ularning yechimini topish yo‘lida barcha davlatlarning kuch-qudrati, imkoniyat-harakatlari jamlanishi maqsadga muvofiq. Global muammolardan tinchlikni saqlash va qurolsizlanish muammosi eng universal ahamiyatga ega, chunki bu muammo hal etilmasa, Yer yuzida hayot va sivilizatsiyaning kelajagi o‘ta achinarli ahvolga kelishi muqarrar. Insoniyat tarixida, ba’zi ma’lumotlarga ko‘ra, jami 14 mingdan ortiq urushlar ro‘y bergan va ming afsuski, harbiy mojaro va ziddiyatlar sayyoramizning turli hududlarida hanuzgacha yuz bermoqda. Lekin, global darajada bu muammo jami 70 milliondan ziyod kishi qurbon bo‘lgan ikkita jahon urushi bo‘lib o‘tgan XX asrda keskinlashdi.1 Hozirgi vaqtda AQSh, Rossiya

https://wordlyknowledge.uz

Federatsiyasi, Buyuk Britaniya, Fransiya, Xitoy, Hindiston va Pokiston jahon hamjamiyatining rasman tan olingan yadroviy qurolga ega davlatlari hisoblanadi. Dunyoning turli mintaqalarida urush va harbiy to‘qnashuvlar sodir bo‘lmoqda. Harbiy harakatlar va fuqarolik urushlari tufayli ayrim davlatlar gumanitar falokat vaziyatiga kelib qoldi. Bunga Suriya, Iroq, Liviya, Somali, Afg‘oniston, Janubiy Sudan va boshqa davlatlarni misol tariqasida keltirilishi mumkin. Axborotlashgan jamiyatning shiddat bilan o‘zgarib borishi natijasida «XX asrda globallashuv jarayonining tezlashishi va umumsayyoraviy sivilizatsiyaning shakllana boshlashi jahon mafkuralarining xarakterini o‘zgartirib yubordi. Ularning o‘rnini bosadigan qudratli mafkuraning yo‘qligi, geosiyosiy maqsadlarning o‘zgargani esa bu g‘oyalarning salbiy ta’sirini yanada kuchaytirdi. Bunday sharoitda o‘z maqsadini aniq belgilab olgan, ehtiyoj va manfaatlarini yaxshi anglab yetgan, o‘z e’tiqodiga ega bo‘lgan, bir so‘z bilan aytganda o‘z milliy g‘oyasini shakllantirgan millatgina kelajagini saqlab qoladi va istiqbolini belgalaydi»2 . Shunday millat sifatida shakllangan o‘zbek xalqi o‘zining asrlar osha yashab kelayotgan milliy g‘oyasi asosida yoshlar dunyoqarashini ilg‘or texologiyalar bilan boyitish, turli ta’sirlar negizida o‘zlikni anglash, milliy qadriyatlarni e’zozlash va estetik madaniyatni kelajakka o‘z holicha yetkazishga doimo tayyordir.

Bugungi kunga kelib globallashuv jarayonida dunyoda g‘oyaviy, mafkuraviy kurash ya’ni dunyoni g‘oyaviy jihatdan bo‘lib olishga bo‘lgan urinish kuchayib bormoqda. Albatta, bunday vaziyatda mustaqilligimizni mustahkamlash, uning barqarorligini, farovonligini, tinchligini va kelajagini ta’minlash har birimizning yuksak burchimizdir. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoev globallashuv sharoitida ma’naviyatga qarshi turli xurujlar haqida gapirar ekan: “Bugungi kunda yonatrofimizda diniy ekstremizm, terrorizm, giyovandlik, odam savdosi, noqonuniy migratsiya, “ommaviy madaniyat” degan turli balo-qazolarning xavfi tobora kuchayib borayotganini hisobga oladigan bo‘lsak, bu so‘zlarning chuqur ma’nosi va ahamiyati yanada yaqqol ayon bo‘ladi”, deb alohida ta’kidlaydi. Insonning qalbi va ongiga jo bo‘lgan milliy ma’naviy-ahloqiy negizlar uni butun umri davomida halol, pok, bilimli, xalq xizmatida bo‘lishga, Vatan ravnaqi hamda taraqqiyotiga hissa qo‘shishga, o‘zining ongli va erkin mushohada qiluvchi shaxs sifatida kamol topishiga muttasil ravishda undaydi. Shu boisdan O‘zbekistonning mustaqil taraqqiyot yo‘lidagi Harakatlar strategiyasini, o‘zbek xalqining buyuk davlat barpo etish borasidagi maqsad-muddaolarini keng jamoatchilikka har tomonlama tushuntirish, globallashuv jarayonining asl mohiyat-mazmunini jamiyat estetik madaniyatidagi rolini aniq va ravshan qilib olish jamiyatimiz a’zolariga yetkazib berish dolzarb vazifalardan

https://wordlyknowledge.uz

biriga aylandi. Globallashuv sharoitida ma'naviy tahdidlardan xalqni, xususan o'sib kelayotgan yoshlarni asrash, ularning qalbiga ezgulik g'oyalarini singdirish jamiyat hayotining barcha sohalarida izchil amalga oshirilmoqda. Ta'lim tizimining barcha bug'inlarida ta'lim-tarbiya, targ'ibot va tashviqotning samarali usul va vositalaridan oqilona foydalanish taqozo etilmoqda. Bugungi kunda globallashuvning ijtimoiy hayotimiz bilan bog'liqligi xususida Prezidentimiz Sh.M.Miriziyoev o'z fikrlarini bildirar ekan, "Yangi tahdidlar, jumladan, «ommaviy madaniyat» xavfi va boqimandalik kayfiyati paydo bo'layotgan,odob-axloq, qadriyatlarning yo'qolish xavfi yuzaga kelayotgan hozirgi globallashuv sharoitida bu g'oyat muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu sababli, mening fikrimcha, inson ma'naviy olami, xalqlar madaniyatini belgilaydigan manbalarni asrab-avaylash va boyitish bugungi kunda har qachongidan ham muhimdir", - deb ta'kidlaydilar.

O'zbekiston mustaqil taraqqiyot jarayonida milliy uyg'onish davrini boshdan kechirayotganligiga, madaniy merosimiz, milliy urf-odat, qadriyatlarimizni tiklayotgan bir paytda dunyoda ezgulik va yovuzlik o'rtasidagi ziddiyat kuchayib borayotganligiga guvoh bo'layapmiz. Har qanday mafkura xalqning ma'naviy ruhiy ehtiyojlarini milliy an'analari va turmush tarzini hisobga olgan taqdirdagina yashovchan, ta'sirchan bo'ladi. Shu o'rinda globallashuv jarayonida yoshlarning yangicha estetik madaniyatni shakllantirish bo'yicha islohotlarni amalga oshirish vazifasi milliy mafkura asosida bizning diqqat markazimizda turibdi. Bugun dunyo taraqqiyoti shu darajaga yetdiki, endi mafkuraviy kurash, ma'naviy salohiyat yetakchi o'ringa chiqdi. Insoniyat taraqqiyoti turli tahdidlar ta'siriga tushib qoldi, xavfsizlik va barqarorligiga rahna solishga, hatto uning hayotini izdan chiqarishga qaratilgan tahdidlar kundan – kunga kuchayib bormoqda endi qurol-yaroqlar emas, balki "fikrga qarshi faqat fikr, g'oyaga qarshi faqat g'oya" bilan kurashib olg'a borish mumkin. Mafkuraviy kurash bir jamiyat, mamlakat ichida ham, xalqaro va davlatlararo miqyosda ham davom etmoqda. Hozirgi vaqtda mafkuraviy vositalar orqali o'z ta'sir doirasini kengaytirishga intilayotgan siyosiy kuchlar va harakatlar tobora keskinlashib bormoqda. Muayyan millat, jamiyat, davlatning tinchligi va barqarorligiga qarshi qaratilgan, siyosiy va konstitutsion tizimni zaiflashtirish va buzishga yo'naltirilgan, fuqaro va jamiyat xavfsizligiga tahdid soluvchi mafkuraviy tajovuzlar keskinlashmoqda. Bunday tajovuzga qo'l urayotganlar o'z yovuz maqsadlariga erishish uchun har qanday usullardan, odamlarning diniy, milliy hissiyotlari, hayotda mavjud bo'lgan ijtimoiy-iqtisodiy qiyinchiliklaridan ustalik bilan foydalanishga harakat qiladilar. Bugungi kunda ularning aholining ma'lum bir qatlamlari, ayniqsa, yoshlarning

https://wordlyknowledge.uz

qalbi va ongini o‘zlariga ma’qul bo‘lgan g‘oya bilan egallashlari, ya’ni buzg‘unchi g‘oyalar, diniy ekstremizm, g‘oyalarini singdirish kabi g‘arazli maqsadlari xalqqa ayon bo‘lib bormoqda. Ushbu tahdidlar dunyoning turli buzg‘unchi kuchlari tamonidan shunday ustakorlik bilan tarqatilmoqdaki, u o‘zining jozibali tasir kuchi orqali ko‘plab insonlarni kundan – kunga o‘z domiga tortib bormoqda. “Tahdid” deganda inson hayotiy faoliyati, umuman, yashashni chigallashtiruvchi hamda tarixiy davr davomida aniq maqsad uchun yo‘naltirilgan ijtimoiy strukturani, davlatning siyosiy asosini zaiflashtiruvchi, qolaversa, yemirishga qaratilgan mahalliy, hududiy, mintaqaviy ijtimoiy va tarixiy vaziyatni tushunish mumkin. Albatta bunday buzg‘unchi g‘oyalar xamma joyda ham o‘z ta’sirini o‘tkazmay qolmaydi bunga faqat o‘zimizga ishonch bilan bir yoqadan bosh chiqarsak bu buzg‘unchi g‘oyaga qarshi kurashishimiz mamlakatimiz taraqqiyotini yanada rivojlanishiga xissa qo‘shgan bo‘lamiz. Bugun dunyoning mafkuraviy manzarasida inson qalbi va ongiga ta’sir o‘tkazuvchi, turli xil vositalar bilan kurash olib boruvchi mafkuraviy poligonlar faoliyati tobora yaqqolroq ko‘zga tashlanmoqda. Taraqqiyotning hozirgi bosqichida jahonda g‘oyat murakkab va tahlikali jarayon kechmoqda. Bular dunyoning siyosiy, mafkuraiy manzarasidagi o‘zgarishlar, taraqqiyotning yangi bosqichiga ko‘tarilishi va bu taraqqiyotga g‘ov bo‘ladigan demokratik rivojlanishni izdan chikaradigan, jamiyat barqarorligiga rahnasoladigan g‘oyaviy-mafkuraviy to‘siqlarning paydo bo‘lishi bilan izohlanadi. Mafkuraviy tahdidlarning oldini olishda buyuk mutafakkir Abu Nasr Forobiy (873-950), inson kamolotga yolg‘iz o‘zi erisha olmaydi. U boshqalar bilan aloqada bo‘lishi, ularning ko‘maklashuvi yoki munosabatlariga muhtoj bo‘ladi, deydi. Ana shu jarayonda insonda fazilatlarni kamol toptirish haqida ta’kidlab quyidagi fikrlarni ilgari suradi, “Inson fazilatlar bilan kamolotga yetadi va kamolotga yetgan odam baxtli hisoblanadi”. Mafkuraviy tahdidlarga qarshi kurashda asosiy maqsadimiz jamiyat ma’naviyatini yuksaltirish ekan, birinchi navbatda, milliy g‘oyani fuqarolar ongi va qalbiga chuqur singdirishga erishishimiz kerak. Aholida, ayniqsa yosh avlodda sog‘lom e’tiqodni shakllantirish, ular orasida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg‘un ravishda targ‘ib etish ham muhim ahamiyatga ega.Umuman, fuqarolarning bilimi va tafakkurini yanada oshirish, huquqiy madaniyatini yuksaltirish ishlarini izchil amalga oshirib boraversak, har qanday tahdidlar bizga xavf sololmaydi. Shu bois ham hozirgi vaqtda yurtimizdan yetishib chiqqan buyuk alloma ajdodlarimizning ilmiy-ma’naviy merosini o‘rganish jarayonida nafaqat ilmiy maqsadlar, balki ma’naviy tarbiya manfaatlari ustuvorligidan ham kelib chiqish zarurdir. Shunday darajaga erishish lozimki, yoshlarimiz

https://wordlyknowledge.uz

ajdodlarimiz qoldirgan boy merosni o‘rganish bilan bir qatorda ularni jahon miqyosida targ‘ib qilishda ham faol ishtirok etsinlar. Buning natijasida yoshlarimiz qalbida cheksiz fahr va g‘urur xissi yanada mustaxkamlanadi. Ma’lumki, o‘z Vatani bilan faxrlanish tuyg‘usi inson qalbida yuksak ma’naviyatni shakllanishida keng yo‘l ochib beradi. Bugungi kunga kelib anglab turibmizki, ularga qarshi kurashish har birimizning dolzarb vazifamiz ekan. Chunki, mafkuraviy tahdidlar aholining ma’lum bir qatlamlari, ayniqsa, yoshlarning qarashlarini o‘zlariga ma’qul bo‘lgan yo‘nalishda o‘zgartirish, diniy ekstremizm, axloqsizlik kabi buzg‘unchi g‘oyalarni singdirishga urinishdek ko‘rinishlarda sodir bo‘lmoqda. Keyingi paytlarda internet bilan bog‘lik buzg‘unchiliklar, global tarmokdan qabih maqsadda foydalanayotganlar ko‘payib bormoqda. Oqibatda, zalolatga boshlovchi elektron nashrlar va videolavhalar keng yoyilmoqda. G‘alamis kimsalar yoshlarni o‘z tuzoqlariga ilintirishda internetdan ustalik bilan foydalanmoqda. O‘zlarini «yaqin do‘st» yoki «hidoyatga chorlovchi» sifatida tanitib, yoshlarni to‘g‘ri yo‘ldan chalg‘itmokda. Aslida, ularning din va shariat haqida umuman ilmlari yuq, faqatgina to‘da boshidan yodlab olganlarini takrorlashdan nariga o‘tmaydilar. Boshqa tomondan qaraganda, ular bu johilligi bilan boshqalarni ham jar yoqasiga tortayotgani va kimningdir nog‘orasiga uynayotganini bilmaydilar. Bundaylar avval dinu diyonat, ibodat, jannat haqida turli jozibali so‘zlarni gapirib, g‘o‘r yoshlarni yo‘ldan urib, oxir-oqibatda, razolat qurboniga aylantirmoqda. Islom ta’limoti buzg‘unchilikni, odamlar qalbiga vahima, dushmanlik va fitna urug‘larini sochishni qattiq qoralaydi. Ma’lumki, so‘nggi yillarda dinni o‘zlariga niqob qilib olgan oqimlar, toifalar paydo bo‘ldi. Ular g‘arazli maqsadlari yo‘lida jamiyatda buzg‘unchilik, begunoh odamlar qonini nohaq to‘kish kabi jinoyatlarni avj oldirib, fuqarolar tinchligini buzib, xalq orasida nizo chiqarishga harakat qilishmoqda. Globallashuv jarayonida kishilarni, ayniqsa yoshlarni turli xil ko‘rinishdagi mafkuraviy xurujlar ta’siridan asrashda bir qator quyidagi jihatlarga alohida e’tibor qaratish zarur. Jumladan, mafkuraviy tahdidlarga qarshi doimo sergak, ogoh va hushyor bo‘lib yashash. Yoshlar o‘rtasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib etish, ularning ma’naviy ahloqiy tarbiyasini shakllantirish, yoshlar ongida vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, el-yurt sha’nini ardoqlash kabi ulug‘vor fazilatlarni kamol toptirishda oila-mahalla-ta’lim muassasasi hamkorligi asosida ish tashkil etish. Bugungi axborotlar jadal kechayotgan bir vaqtda axborot xurujlari asiriga aylanmaslik. Demak, axborot kurashi avj olgan XXI asrda yoshlarni mafkuraviy xurujlardan himoya etishda ma’naviy-marifiy targ‘ibot ishlarining ta’sirchanligini oshirish, hayotimizda sodir bo‘layotgan ijobiy o‘zgarishlar haqidagi chuqur tahliliy

https://wordlyknowledge.uz

ma’lumotlarii yosh avlodga yetkazish, ularning ijtimoiy faolligini kuchaytirish har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etadi. O‘zbek tiliga davlat tili maqomi berilgan sananing 30 yilligi munosabati bilan 2019 yil 21 oktabr kuni bo‘lib o‘tgan tantanali yig‘ilishda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoev tomonidan “Milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari” g‘oyasini hayotga to‘laqonli tadbiq etilishida globallashuv jarayonida o‘zbek tili va milliy ma’naviyatimizga bo‘layotgan tahdidlarga qarshi tura olish zarurati to‘g‘risida alohida to‘xtalib o‘tilgani bejiz emas. Bugungi kunda “globallashuv” so‘zi eng ko‘p ishlatiladigan tushunchalardan biri hisoblanadi. Bu bejiz emas, albatta. Zero, ushbu tushuncha inson va jamiyat hayoti rivojining hozirgi davridagi muhim xususiyatlarni, jumladan, tez sur’atlar bilan o‘zgarib borayotgan, kishilik sivilizatsiyasi bugungi kungacha boshidan kechirgan davrlardan tubdan farq qiladigan o‘ta shiddatli va murakkab bir voqelikni o‘zida mujassam etadi.

Globallashuv so‘zining lug‘aviy ma’nosi xalqaro integratsiya, ya’ni butun dunyo aholisining bir ijtimoiy tuzum ostiga birlashishi, bir xil vazifa bajarishi protsessi tushuniladi. Globallashuvning mamlakatlar iqtisodiy siyosati va ma’naviyatiga o‘tkazishi mumkin bo‘lgan ijobiy va salbiy ta’siri xususida Hindistonning mashhur davlat arbobi Mahatma Gandining quyidagi so‘zlarida yaxshi ifodalangan: «Men uyimning darvoza va eshiklarini doim mahkam berkitib o‘tira olmayman, chunki uyimga toza havo kirib turishi kerak. Shu bilan birga, ochilgan eshik va derazalarimdan kirayotgan havo dovul bo‘lib uyimni ag‘dar-to‘ntar qilib tashlashi, o‘zimni esa yiqitib yuborishini ham istamayman». Shuning uchun ham milliy istiqlol g‘oyasi bugungi globallashuv jarayonida uyimizni, hayotimizni toza havo bilan ta’minlab, ayni paytda, «dovullar»dan saqlash omili ekanligini anglash mumkin. Globallashuv jarayonining hayotimizga tobora tez va chuqur kirib kelayotganining asosiy sababi esa, birinchi Prezidentimiz qayd etganlaridek, bugungi kunda har qaysi davlatning taraqqiyoti va ravnaqi nafaqat yaqin va uzoq qo‘shnilar, balki jahon miqyosida boshqa mintaqa va hududlar bilan chambarchas bog‘lanib borayotganidadir. Biron mamlakatning bu jarayondan chetda turishi ijobiy natijalarga olib kelmaydi. Har bir ijtimoiy xodisaning ijobiy va salbiy tomoni bo‘lganidek globallashuv jarayoni ham bundan mustasno emas. Globallashuvning ijobiy tomoni shundan iboratki, u xalqlarning, davlatlarning, milliy madaniyat va iqtisodiyotlarning yaqinlashishini tezlashtiradi, ularning rivojlanish uchun yangi imkoniyatlar ochadi. Globallashuvning salbiy tomoni esa, ko‘p ming-ming mayda, qoloq etnik guruhlar va millatlarning madaniyati, tili, rasm-rusmlari jahon bo‘ylab kuchayib borayotgan globallashuv jarayonlarida katta millatlar, yirik milliy madaniyatlar, boy tillar bilan raqobatlasha olmay, o‘z-

https://wordlyknowledge.uz

o‘zidan faol ijtimoiy-iqtisodiy, lisoniy-zaboniy hayotdan chetga chiqib qolmoqda. Bunday sharoitda har bir ongli fuqaroning vazifasi – o‘z millatining raqobatbardoshligini ko‘tarish, buning uchun uning faol siyosati, tadbirkor iqtisodiyoti, madaniyatida salmoqli yutuqlari uchun kurashishdir. Masalan, Rossiyalik faylasuf va yozuvchi A.Zinovev «Aksilglobalizm vektorlari» nomli anjumanda shunday degan edi: «Globallashuv yangi jahon urushidir. U yangi tipdagi jahon urushi. Bu urushda tirik qolishning qarshilik ko‘rsatishdan boshqa yo‘lini ko‘rmayapman. Faqat qarshilik!»

Hozirgi davr dunyo g‘oyaviy qarama-qarshiliklar murakkab tus olgan, mafkura poligonlari yadro poligonlaridan ham kuchliroq bo‘lib borayotgan davrdir. Dunyoda globallashuv, axborot oqimining tezlashuvi va intensivlashuvi, universal texnologiyalar bilan bog‘liq umumbashariy jarayonlar jadallashib bormoqdi. Bunday sharoitda mafkuraviy vositalar orqali o‘z ta’sir doirasini kengaytirishga intilayotgan siyosiy kuchlar va harakatlar ham yo‘q emas. Tajovuzkor millatchilik va shovinizm, neofashizm va fundamentalizm, irqchilik va diniy eksteremizm mafkuralari shular jumlasidandir. Natijada dunyoda inson qalbi va ongini egallash uchun kurash tobora kuchayib bormoqda. Umuman olganda, barcha tadqiqotchi olimlar global o‘zgarishlar madaniy o‘ziga xosliklarga, ayniqsa o‘sib kelayotgan yosh avlod tarbiyasiga, ularning ongi va mafkurasiga ta’sirini o‘tkazishini ta’kidlaydilar. Yosh avlodning miyasi hali yozilmagan oq qog‘oz misoli toza bo‘ladi. Unga nima yozilsa, kiritilsa, o‘sha narsa namoyon bo‘ladi. Biroq ushbu ta’sir doirasi to‘g‘risida har xil munosabat bildiradilar. Ma’lumki, har qanday kasallikning oldini olish uchun avvalo, kishi organizmida unga karshi immunitet hosil qilinadi. Biz ham farzandlarimizni ona vatanga muxabbat, boy tariximizga, ota-bobolarimizning muqaddas diniga sadoqat ruhida tarbiyalash uchun, avvalo ularni qalbi va ongida mafkuraviy immunitetni kuchaytirish lozim. Toki yoshlarimiz milliy o‘zligini, shu bilan birga, dunyoni chuqur anglaydigan, zamon bilan baro-bar qadam tashlaydigan insonlar bo‘lib yetishsin. Ana shunda joxil aqida parastlarning da’vati ham, mutlaqo begona g‘oyalari ham ularga o‘z ta’sirini o‘tkaza olmaydi. Imom Buxoriy (810-870), “Bolaning tabiati islomiy (bu o‘rinda “ishonuvchan”) bo‘ladi, uni qanday g‘oyalar bilan to‘ldirish ota-ona va ustozga bog‘liq”. Globallashuv jarayonida internet yangi aloqaviy vositadir. Globallashuv jarayonida kishilar internetdan xohlagan manbani topadi. Internet ko‘pchilikni birlashtiradi yoki ajratishi ham mumkin, bundan tashqari agressiv maqsadda ishlaydi, ya’ni u mafkuraviy urush qurolidir, buni ilmda «kiberterrorizm» deydi. Aslida axborot sohasidagi globallashuv insoniyat uchun, dunyoning barcha hududlaridagi odamlarning

https://wordlyknowledge.uz

o‘zaro muloqoti uchun, ilm-fan va madaniy boyliklarni o‘zlashtirish uchun ulkan imkoniyatlar yaratadigan jarayondir. Global miqyosda insoniyatning ba’zi masalalarda murosaga yuzlanishiga to‘g‘ri keladi. Shulardan biri, bizningcha, internetda terrorizmni parvarishlovchi sahifalarni nazorat qilishga yo‘naltirilgan hamkorlikdir. Shunisi qiziqki, bu veb sahifalarning qurboni faqatgina yoshlar emas, balki katta yoshdagi kishilar ham o‘zining ma’naviy boyligining to‘liq emasligi hamda buzg‘unchi g‘oyalarga moyilligi tufayli qurbonga aylanmoqdalar. Buning uchun, terroristik deb tan olingan guruhlar, kimsalarga mutaxassislar tomonidan tan olingan saytlarga serverlardan joy bermaslik, ularni yopishga qaratilgan chora-tadbirlarni qilish maqsadga muvofiqdir. Bu o‘rinda BMT katta rol o‘ynashi mumkin. Shubhasiz, bu yo‘nalishda ma’lum ishlar amalga oshirilib, muayyan xalqaro hujjatlar ham qabul qilingan. Ammo kibermaydonda zikr etilgan illatlarning yoyilishi muammosini yuqori o‘ringa ko‘tarish, mavjud imkoniyatlarni safarbar etish fursati allaqachon yetib kelgan.

Xulosa qilib aytganda, bugungi kunda mafkuraviy tahdidlar aholining ma’lum bir qatlami, ayniqsa, yoshlarning qarashlarini o‘zlariga ma’qul bo‘lgan yo‘nalishda o‘zgartirish, diniy ekstremizm, axloqsizlik kabi buzg‘unchi g‘oyalarni singdirishga urinishdek ko‘rinishlarda sodir bo‘lmoqda. Mafkuraviy tahdidlarga qarshi doimo sergak, ogoh va hushyor bo‘lib yashashni o‘rganish, murakkab va tahlikali hayotning shafqatsiz o‘yinlari to‘g‘risida biryoqlama va soxta tasavvurlar shakllanmasligiga alohida e’tibor berish lozim. Buning uchun yoshlarda sog‘lom hayot tarzi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat-ehtirom, o‘z kuchiga va ertangi kunga ishonch tuyg‘ularini yanada kamol toptirish zarur.

Yoshlar esa millat va davlat kelajagidir. Aytish joizki, yoshlarning globallashuvga nisbatan sog‘lom dunyoqarashini rivojlantirishga qaratilgan dastur ishlab chiqilishini davr taqozo qiladi. Barchamizga ayon bo‘lishi kerakki, qaerda beparvolik va loqaydlik xukm sursa, usha yerda ma’naviyat eng ojiz va zaif nuqtaga aylanadi va aksincha qaerda xushyorlik va jonkuyarlik xukm sursa, u yerda ma’naviyat qudratli kuchga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoev.Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat biln davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1-jild –T.: O‘zbekiston , 2018. 29-30-betlar.
2. Mirziyoev.Sh.M. Jamiyatimizni erkinlashtirish, islohotlarni chuqurlashtirish, ma’naviyatimizni yuksaltirish va xalqimizning hayot darajasini oshirish – barcha ishlarimizning mezoni va maqsadidir. T. 15. -T.: O‘zbekiston. 2017. –326 b.

https://wordlyknowledge.uz

3. Safoeva. S. Globallashuv jarayonining ijtimoiy hayot sohalariga ta'siri. // Globallashuv jarayonida jamiyatni demokratlashtirishning siyosiy, falsafiyhuquqiy masalalari. –Toshkent: Falsafa va huquq nashriyoti, 2006, 27-bet.
4. Quchqarov. V. Milliy o'zlikni anglash va barqaror taraqqiyot T.: Akademiya , 2013 67-bet
5. Zokirov B. G'arb tamadduni: inqiroz alomatlari // Tafakkur, 2007. №2. – 23 b.
6. Quronov. M Mafkuraviy tahdidlar va yoshlar tarbiyasi T.: Akademiya ,2008 54- bet

WORDLY
KNOWLEDGE

https://wordlyknowledge.uz